

<https://doi.org/10.5281/zenodo.17212739>

Andijon davlat chet tillari instituti
Roman-german va slavyan tillari fakulteti
401-guruh Nemis tili ta’lim yo’nalishi talabasi
Abdurahmonova Ozoda Ibrohimjon qizi
Ilmiy maslahatchi
Qahhorov A.I.

Annotatsiya: Mazkur maqolada “Qo’rqma” asarining badiiy xususiyatlari, g’oyaviy asoslari va ijtimoiy ruhiy qatlamlari keng yoritiladi. Asardagi bosh qahramonning hayot sinovlariga nisbatan pozitsiyasi, ichki va tashqi kurashi tahlil qilinadi. Shuningdek, asar jahon adabiyotidagi boshqa o’xshash ruhdagi asar bilan solishtirilib, muallifning badiiy mahorati ochib beriladi. Maqola davomida mashhur adiblar va mutafakkirlarning fikrlariga tayangan holda, qo’rqmaslik g’oyasining dolzarbligi asoslanadi.

Kalit so’zlar: Qo’rqmaslik, iroda, erkinlik, ruhiy tahlil, ijtimoiy bosim, kurash, jamiyat, umid, jahon adabiyoti, stereotiplar.

Аннотация: В данной статье широко освещаются художественные особенности, идейные основы и социально-психологические слои произведения «Не бойся». Анализируются позиция главного героя по отношению к жизненным испытаниям, его внутренняя и внешняя борьба. Кроме того, произведение сопоставляется с другим произведением мировой литературы, имеющим схожую духовную направленность, раскрывается художественное мастерство автора. В течение статьи, опираясь на мнения известных писателей и мыслителей, обосновывается актуальность идеи бесстрашия.

Ключевые слова: Бесстрашие, воля, свобода, психологический анализ, социальное давление, борьба, общество, надежда, мировая литература, стереотипы.

Annotation: This article provides an in-depth exploration of the artistic features, ideological foundations, and socio-psychological layers of the work “Do Not Be Afraid.” It analyzes the main character’s attitude toward life’s trials, as well as his internal and external struggles. Furthermore, the work is compared with another piece of world literature of a similar spirit, highlighting the author’s literary skill. Throughout the article, the relevance of the idea of fearlessness is substantiated by referring to the thoughts of renowned writers and thinkers.

Keywords: *Fearlessness, willpower, freedom, psychological analysis, social pressure, struggle, society, hope, world literature, stereotypes.*

Adabiyot inson qalbini tarbiyalaydi, uni hayot haqiqatlariga yuz tutishga undaydi. "Qo'rqma" asari ham aynan shu badiiy maqsadga xizmat qiluvchi, o'z o'quvchisiga faqat syujet emas, balki hayotiy saboq, ruhiy kuch va ma'naviy turg'unlikni baxsh etuvchi asardir. Asar markazida inson va uning ichki dunyosi, jamiyatga nisbatan munosabati va unga qarshi kurashi yotadi.

Inson hayoti – doimiy sinovlar, kutilmagan to'siqlar va turli tahdidlar bilan to'lib-toshgan murakkab yo'ldir. Har bir inson hayot davomida qo'rquv, xavotir, ishonchsizlik va noaniqlik kabi tuyg'ular bilan yuzma-yuz keladi. Ana shunday vaziyatlarda odamning ichki kuchi, sabr-toqati va qat'iyati sinovdan o'tadi. Menimcha, aynan "Qo'rqma" mana shu murakkab holatlarni teran va ta'sirchan tarzda yoritib bera olgan.

Asarda bosh qahramon o'z hayotining eng og'ir, murakkab pallalarida ham o'zining insoniy qadr-qimmatini saqlab qolishga, haqiqat yo'lidan og'maslikka harakat qiladi. U nafaqat tashqi dushmanlar, balki ichki qo'rquv, ijtimoiy bosim, yolg'izlik, atrofdagilarning tanqidiy nigohlari bilan ham kurashadi.

Muallif bosh qahramon orqali o'quvchiga quyidagi savolni o'rta tashlaydi: "Qo'rquv – bu tabiiymi yoki uni jamiyat shakllantiradimi?" Asarda bu savolga aniq javob berilmasada, voqealar rivoji orqali muallifning pozitsiyasi anglashiladi – qo'rquv bizning ongimiz mahsuli va uni yengish faqat o'zimizga bog'liq.

"Qo'rqma" asarini o'qir ekanman, go'yo yuragimda uzoq yillardan beri og'riq bo'lib yotgan bir tuyg'u sekin-sekin uyg'ondi. Har bir satr qalbidagi qorong'u burchaklarni yoritdi. Men o'zim ham anglamagan qo'rquvlarimni ko'rdim: yolg'izlikdan, yo'qotishdan, tushkunlikdan, orzularimning yo'q bo'lishidan. Bu asar menga "sen faqat qo'rqayotganing uchungina orqaga chekinyapsan, lekin yuraging jasorat bilan to'la", degandek bo'ldi. Go'yo muallif mening ichimda bo'lgan, dardlarimni eshitgan, og'riqlarimni his qilgan. O'qigan sari ichimda allaqanday kuch, bir ishonch uyg'ondi. Endi men qo'rquvni inkor etmayman — uni tan olaman, lekin unga taslim bo'lmayman. Men harakat qilaman. Men yashayman. Men endi o'zimni qo'rquvlarim ortida emas, jasoratim ichida ko'ryapman. "Qo'rqma" degan so'z endi men uchun shunchaki sarlavha emas — u mening ichki shiorimga aylandi".

"Qo'rqma" asaridagi ruhiy kurash, iroda va ijtimoiy adolatsizliklarga qarshi turgan obrazlarni ingliz yozuvchisi Jorj Oruelning "1984" asaridagi Vinston obraziga qiyos qilish mumkin. Har ikkala qahramon jamiyatdagi mavjud tizimga qarshi ichki norozilik hissi bilan yashaydi. Ular o'z fikrini aytishdan qo'rqmaydi, biroq bu yo'lda ko'plab sinovlarga duch keladi.

Bundan tashqari, nemis yozuvchisi Hermann Hessening "Demian" asarida ham yosh qahramon o'zining ichki "Men"ini anglash, jamiyat stereotiplaridan xalos bo'lish va haqiqiy erkinlikka intilish yo'lida ruhiy inqirozlarni boshdan kechiradi. "Qo'rqma"dagi bosh

qahramon ham xuddi shunday ichki ruhiy o'zgarishlar orqali shakllanadi, o'sadi, kuchli shaxsga aylanadi.

Qo'rqmaslik haqida buyuk insonlar tomonidan aytilgan fikrlar asardagi g'oyani yanada mustahkamlaydi. Masalan, amerikalik prezident Franklin D. Ruzvelt shunday degan: "Bizning yagona qo'rqishimiz kerak bo'lgan narsa — bu o'zining o'zi bo'lgan qo'rquvdir".

Yoki mashhur yozuvchi Paulo Koeloning quyidagi so'zlari "Qo'rqma" asarining ruhini to'liq ifodalaydi: "Qo'rquv — bu muvaffaqiyatsizlikning birinchi bosqichi. Uni yenggan kishi haqiqiy hayotga kiradi."

Qo'rqma" — bu faqat bir shaxsning hikoyasi emas, bu — butun insoniyatning hayotda duch keladigan ruhiy kurashining ifodasi. Asar orqali muallif har bir o'quvchiga ruhiy kuch bag'ishlaydi, hayotda qanday vaziyatda bo'lishidan qat'iy nazar, inson o'z yo'lidan qaytmasligi, adolat uchun kurashishi, o'ziga va orzulariga sodiq qolishi kerakligini eslatadi.

Bugungi globallashuv davrida ruhiy mustahkamlik, ichki barqarorlik va irodali bo'lish har qachongidan ham muhim. Shu ma'noda, "Qo'rqma" asari nafaqat adabiy, balki tarbiyaviy, ijtimoiy va ruhiy ahamiyatga ega muhim asardir.

Siz hamon yuragingizda yashirib yotgan qo'rquvlarni yengish uchun birinchi qadamni qo'yishga jur'at topa olmadingizmi?

Unda "Qo'rqma" asarini o'qing — bu nafaqat bir qahramonning kurashi, balki sizni o'z ichki zanjirlaringizni uzishga, hayotingizni o'zgartiradigan jasorat sari yurishga ilhomlantiruvchi yo'l xaritadir. Bugun boshlang, qo'rquv ustidan g'alaba bugun tug'iladi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

- 1) Jovliyev, Javlon. Qo'rqma. — Toshkent: Yozuvchi nashriyoti, 2020.
- 2) Oruel, Jorj. 1984. — London: Penguin Books, 1949.
- 3) Hesse, Hermann. Demian. — Berlin: Fischer Verlag, 1919.
- 4) Koelo, Paulo. The Alchemist. — New York: HarperCollins, 1993.
- 5) Ruzvelt, Franklin D. Selected Speeches. — Washington: U.S. Government Printing Office, 1941.
- 6) O'zbekiston Milliy Ensiklopediyasi. Adabiyotshunoslik asoslari. — Toshkent: O'zME nashriyoti, 2015.